

Hjemløshed kan reduceres kraftigt frem mod 2035

- med samarbejde, politik og viden

Det er anden gang, at hjemløshed er på et koalitionsblad. Det er enormt glædeligt, for det viser en politisk opmærksomhed på området. Hjemløshed er præcis én af de socialpolitiske problemstillinger, som kræver et langt og vedholdende politisk fokus, som udmønter sig i lovgivning, kommunale indsatser og handlingsorienteret forskning. Kun derigennem kan vi få sænket antallet af mennesker, som er ramt af hjemløshed.

I forbindelse med politik og valg - og alt den dertilhørende hype - kan det være sundt at skelne mellem den idealpolitiske udmelding (det vi forstiller os) overfor den realpolitiske virkelighed (det vi kan gøre ved det). Vi forstiller os ingen hjemløshed i 2035 - men det reelle bliver forhåbentligt en kraftig reduktion af hjemløsheden i 2035.

Hjemløshed er noget, man jo politisk skal definere. For eksempel »findes« hjemløshed ikke lige nu i vores nuværende lovgivninger. Paradokset er derfor, at vi lovmæssigt må opfinde hjemløshed for at starte processen med at reducere antallet af mennesker, som er ramt af hjemløshed.

Helt væk bliver hjemløshed ikke. Det er en samfundsforudsigt, at mennesker i perioder af deres tilværelse kan stå uden et trygt og sikkert sted, som de på lang sigt kan kalde deres hjem. Én af vores kendte mytologier er fortællingen om Kaassasuk - nedfældet af Knud Rasmussen, smukt manifesteret af Simon Kristoffersen foran Landstinget samt mesterligt illustreret af Christian Fleischer Rex. Fortællingen starter med hjemløshed. Kaassasuk er blevet forældreløs og lever i sit tidlige liv i den ene af hans to bedstemødres husindgang. Det er ikke et hjem - det er en passage. Husindgangen er ikke et sted, som Kaassasuk i fortællingen varigt kan opholde sig.

Beretninger fra traditionelle tider kan vi overføre til moderne tid, hvor hjemløshed er et fænomen, som kan opstå midlertidigt.

Det er den midlertidige hjemløshed, som man på et socialpolitisk niveau kan sætte ind overfor. Vi kan forebygge os gule og blå - men vi skal have konkrete muligheder i form af boligløsninger, økonomisk og social støtte, som skærmer folk fra at glide fra midlertidig hjemløshed over i langvarig og kronisk hjemløshed. Ilisimatusarfik har været aktiv forskningsmæssigt og rådgivningsmæssigt på området længe nu. Det betyder, at vi i dag samarbejder med kommuner om både socialfaglige, socialpædagogiske og socialpolitiske indsatser.

Vi har fælles viden på området - og vi kan udpege strategiske steder, hvor der skal sættes ind:

Når det handler om den konkrete hjemløshed - det vil sige det umiddelbare problem - så er det egentlig »nemt« nok. Folk skal have et trygt og sikkert sted, som de kan kalde et hjem. Direkte hjemløshed ordnes ved at give folk et varigt sted at bo - ligesom med direkte fattigdom, som ordnes med at give folk nogle flere penge at leve for. Easy peasy . . . På et mere kompliceret niveau handler det selvfølgelig om at forstå og forebygge at social udsathed bliver så manifest, at man ikke kan holde sammen på sin familie, sit netværk, beskæftigelse og bolig.

En gennemgående udfordring er at forebygge, at for flere ender i en situation, hvor der skal laves flere sociale botilbud. Hjemløshed vil forblive en udfordring, så længe uddannelsessystemer ikke leder befolkningen videre til kompetencegivende uddannelsesstilbud og/eller integration på arbejdsmarkedet, der fører til en selvstændig tilværelse.

I tilkøb står vi overfor én af de mest omfattende centraliseringsbevægelser i Grønlands historie, der potentielt får langt mere vidtstrakte konsekvenser end tidligere centraliseringstiltag. Én ting er den skæve boligudvikling - men centralisering betyder også at sundheds-, og uddannelses-, og sociale tilbud med stor sandsynlighed vil

blive samlet i tre - fire byer. Man kan lave politiske modtræk til dette, men hvis erhvervsudviklingen i de mindre byer er gået i stå, så har det næppe en langsigtet effekt. Hjemløshed følger urbaniseringstrends. Det er i San Francisco, Dublin og Nuuk, at vi ser udfordringerne.

Så det er med stor glæde - og det er jeg sikker på også glæder i hjemløsemiljøet - at der nu kommer et styrket politisk fokus på hjemløshedsområdet.

Der er tre ting på min faglige ønskeliste.

En reel hjemløsetælling, en lovgivning på området og en boligpolitik der for eksempel rummer indsatser omkring »Housing first« og boliger, som er bæredygtige, sunde og til at betale.

En hjemløsetælling har længe været efterspurgt. Det kræver et politisk mandat, for det involverer en masse offentlige myndigheder. En tælling kan udformes, som det der kaldes en »Point In Time«-tælling. Man tæller i for eksempel én specifik måned, hvert andet år. Det er ikke en perfekt måde at gøre det på, men det er der få måder der er, når det handler om at »tælle« mennesker i socialt udsatte situationer. »Point In Time« anvendes i Skandinavien, Europa og dele af Nordamerika. Her får vi et overblik over hvor mange mænd, kvinder, unge og gamle, der er ramt af hjemløshed. Overblikket vil hjælpe i forhold til en målrettet indsats. Vi kan med fordel starte med kommunernes større byer. Forberedelse og planlægning i 2021 og »Point In Time«-tælling i 2022.

En lovgivning på området kræver lang tid at udvikle, så det skal politikerne i gang med nu. Der er behov for at få defineret, hvem loven rammer og beskytter. Hvornår er man hjemløs, hvor mange definitioner af hjemløshed skal vi arbejde med? Kommunerne, som er den direkte kontakt, skal vide hvilke foranstaltninger, der for eksempel kan anvendes, hvis der skal oprettes herberg, laves socialpædagogiske tiltag som gadeteams, og så videre.

Rummelige boligpolitikker som skal

KRONIK

Af Steven Arnfjord,

socialforsker, Ilisimatusarfik

signalere, at Grønland er et dynamisk land med mange nuancer. Vi skal kunne oprette skæve boliger - for eksempel ved at indføre Housing First-metoder, som først udstyrer borgere med et trygt sted at bo og dernæst sætter man ind med hjælpeforanstaltninger. Housing First anvendes i vores arktiske nabolande som Canada og Alaska. Vi kan arbejde med udslusningsboliger, og se hvordan vi kan skabe resultater med denne tilgang. Vigtigst af alt er dog, at det bliver en prioritet at skabe en rummelig boligpolitik med boliger, som er tilgængelige, sunde og til at betale.

Boligen er helt central. Uden en boligløsning, som en del af indsatsen for at reducere hjemløshed frem mod 2035 - risikerer man at sociale indsatser ikke skaber en reel forankring hos de grupper, som man forsøger at hjælpe. Forebyggelse, metoder og alt andet skal have en eller anden boligløsning som endemål.

Vi kan sagtens reducere hjemløsheden herhjemme. Det har man demonstreret i Finland. Det kræver dog politikere, som vil i arbejdstøjet - og videnskabsmæssigt bidrager vi meget gerne til samarbejdet.